

Előfizetési árak:

Egész évre . . .	6 frt — kr.
Félévre . . .	3 > — >
Negyedévre . . .	1 > 50 >
Egy óra . . .	— > 50 >
Egyes szám ára	8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
(Nádasy-féle ház)
ová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény intézendő.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl.

Egyes számok kaphatók:

Weidinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Köszl János (fő-tér), Hochrein József és fia (Széchenyi-tér), Pöhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiben.

A sorozás.

Az asszentáció megkezdődött várme-gyénkben, hol több ezer legényt fognak ebben a hónapban mérték alá állítani.

Már évtizedek óta az a tapasztalás, hogy a katonának való legénység ritkul, alig vál be 8—10 százalék s ez is csak annál fogva, hogy az alkalmasság iránt való igényeit máj nagyon leszálította a hadsereg. s hacsak valaki oly testi hibában nem leledzik, mely valóságos nyomorékká kvalifikálja, beveszik katonának.

Szomorú dolog ez nagyon, mert népünk degenerációját jelenti, s tarthatunk tőle, hogy rövid idő alatt már nem lesz meg régi hite a magyar katona kiválóságának.

Nem sokat kell gondolkozni rajta, hogy ez általános elsatnyulás okait megtaláljuk s fájdalom, ez okok többnyire olyanok, melyeken segíteni nem elég erős az államhatalom; szerencsére azonban a nép elsatnyulásának vannak olyan okai is, melyeken az államhatalom, vallás és társadalom egyesített ereje bizton segíthetne, ha e három faktor erélyes együttműködése ténynyé válna.

Több irányban kellene a népre hatni, hogy degenerációjának elejét vegyék.

Első a közerkölcsiség előmozdítása, mely főképp a papok és a tanítók dolga volna, kiket működésükben erélyesen támogatna a közigazgatás is.

Nem szándékunk erre a kérdésre ez-uttal kiterjeszkedni, csupán arra hivatko-

zunk, hogy a vadházasságok ma már ijesztő mértékben szaporodnak, mi a nép erkölcsi fölfogásának hanyatlásáról tanuskodik.

Az ily vadházasságokból származó gyermekek eltartására, gondozására eset-ről esetre csak a bíró kötelezheti az apát, miért az ily gyermekek kijelölt sorsa az elzúllás. Tehát a vadházasságokat sem állami, sem erkölcsi okokból megengedni, elnézni, nem volna szabad, minélfogva a házasság akadályait kell minimális mértékre redukálni. A kötelező polgári házasság, de még a szükségbeli polgári házasság is jelentékenyen javítaná a helyzetet.

A családi kötelék törvényessége pe-dig minden esetre szelidítőleg hatna az erkölcsi fölfogásra s az ebből folyó nevelés ép és egészséges nemzedéket képezne.

A második a közegészség, melynek ápolása főleg az állam és a közigazgatás föladata.

Tény, hogy a közegészség ügyének helyes rendezése a lakosság sok terhelte-tésével jár s minden e célból hozandó törvény és szabályrendelet a közszabadság megszorítását involválja; de a közszükség követelményei elől kitérni még sem lehet.

Népünket ugyanis legnagyobb mértékben a görvély és tudóvész pusztítja, sanyargatja; ennek pedig alapokai, a laz ult erkölcsök útján szerzett betegségeken kívül a rossz lakás, helytelen munkabeosztás és silány táplálkozás.

Sokat lehetne erről írni, most azonban csak jelezni akarjuk a degeneráció okait. Csak annyit jegyzünk meg itt, hogy a la-

kás, táplálkozás és munka reformját a nép között csak nagyobb szabású egyleti tevékenység útján véljük behozhatónak. Egy oly egyesület, mely e célokra alakulna, bizonyára sikeresebb működést vihetne véghez, mint az ez irányban mit sem tevő gazdasági egyesület, vagy a teljesen meg-teneklett közmi-velődési egyesület.

Aki a népet lakásának, munkájának, táplálkozásának, szóval háztartásának helyes és hasznos vitelére tanítaná, míg egyrészt nagy jótékonytárgyat gyakorolna, hazafias célt szolgálta, másfelől bizonyára sokkal jobban hozzá férne annak szívéhez és hajlandóságához is, mint aki nagyon is magas és távoli célok elérése után törek-szik úgy, hogy ezekre a nép áldozatkész-ségét hívja föl.

A harmadik volna a népoktatás re-formja. Ez is olyan kérdés, melynek helyes megoldása országos fontosságú.

E részben azoknak van igazságuk, kik a nép fiaiból nem féltudós proletárokat, hanem értelmes gazdasági és ipari munkásokat akarnak képeztetni. A népiskolák föladata tehát az elemi tudományok oktatásán kívül testedző gyakorlatokra és a gazdasági munka elemeire terjedne ki.

Csak így lehetne azt várni, hogy népünk értelme és munkaereje a kor igényei-hez képest gyarapodnék, mi okvetlen magával hozná a közegészségi viszonyok javulását és egy erőteljesebb, szebb és kiválóbb generáció növekedését is.

Pár évtized múltán bizonyára nem kel-lene vérző szívvel s aggódó gonddal kon-

A „Pécsi Figyelő“ tárczája.

A napsugár-ruha

Mese.

Ön, szép asszony, mindig indulatba jön, ha ilyen esetről van szó. Úgyan elbánt a leg-ujabb hűtlenségi hirrel. Hát én se mentegetem. Igaza van: ennek az urnak remek felesége van; érdeme volna utána bomlani, rabja lenni, összeforrni vele, — és mégis a férj idegen isteneknek áldoz.

Ön azt mondja, hogy esztelen bolond, de sőt izlése sincs.

Ugy-e, asszonyom: hát az ujság ingere?

Különben ön is gyerek, én is, beszéljünk másról. Mondok én kicsi magának egy mesét.

Volt egyszer azon a híres Óperencián tul, abban a bűbajos országban egy öreg ki-rály. Szép, galambosz öreg ember. Annak az öreg királynak volt egy aranyos kis leánya, anyai ágon atyafi a tündérekkel. Szép volt, hallja, szebb mint maga. Szőke volt; divatos aranyvörös haját úgy fogta föl, ha le volt eresztve. Szebb kék szeme volt, mint a beszélő babának a bazárban. Kicsi, pikáns orra, de ő azt nem

tudta. Akkora szája, mint egy szobarózsa bim-bója; sima, gödrös kis álla és piczi fülei, mint egy tulipánlevél. Arcszíne mint a mandulavirágé.

Aztán a természet. Igazán nem merem el-mondani, mert a legszebb asszony is azt hinné, hogy benne keresem a hibákat. Elég amit mon-dtam, hogy anyáról rokon volt a tündérekkel.

Aztán belül is szép volt, jó volt, csak egy hibája volt: hogy mindig olyan ruhát óhajtott, melyhez fogható szép nincs a világon senkinek. Volt is neki selyme, arany-ezüsttel áttört bársonya, könnyed ruhái, mint az illat, fényesek, mint a reggel, nehezek, mint az éj-szaka. Az öreg király rárakta minden pompá-ját. Szövőnek, ha selyme, ötvösnek aranya, ékszerésznek gyémántja volt valami különös, — az neki készült.

Hanem volt a szomszédban egy másik öreg király. Nem volt szép öreg ember, de kopasz volt. Ennek is volt egy eladó lánya, hanem olyan esetlen, olyan csuf volt, mint...

Nem mondom meg, milyen volt, mert ön elárulna engem.

A két leány nem szerette egymást, de mégis sűrűn összejártak, hogy boszantsák egy-mást — a ruháikkal. A mi kis szépünk abban volt leleményes, hogy valami ujat, de remeket

találjon ki, ez a denevér pedig egy nap alatt utánoztatta; és ezen a mi szépünk nagyon bo-szankodott. Ime, másnak is van ilyen!

Fájt az öreg királynak leánya boszanko-dása, de nem volt országában szövő, szabó ma-samód, cipész, ötvös, ékszerész, akit a szom-szédban utánozni nem tudtak volna.

Egy este az illatos vizü szökőkút arany-korlátjára támaszkodva sirdogált a szép király-leány. Az öreg király gondolatokba merülten andalgott a leány háta megett. Tudta jól a leány könyveinek okát. Ma itt volt a szomszéd boszorka, rajta ékes öltözet, olyan, mint az ő leányáé, a tegnapi, melyet az udvar utolérhe-tetlennek nyilvánított.

A leány kesergett. Az öreg elsonpolygott, de kis vártatva visszajött.

— Kicsi leányom, aranyos madaram, ne ejts te könyvet tovább; lesz neked ruhád utá-nozhatatlan, utólérhetetlen. Tudod, haragom van anyád rokonaival, de félreteszem büszkeségem, elmegyek veled a tündér atyafiakhoz, ott esi-náltatok neked ruhát, melyet emberi kéz utól nem ér soha.

A királyi kerten egy folyó suhant át. Rajta ingott már egy könnyű ezüst csónak; se

statálni a magyar nép fokozatos degenerációját, hanem a katonasorozások eredménye büszkeséggel töltene el minden hazafit s megszülné azt a megnyugtató tudatot is, hogy a hazát és a szabadságot erős és bátor nemzedék fogja védeni és oltalmazni veszély idején.

Játszó-terek.*)

A közoktatási miniszter legközelebb fölhívást intézett a törvényhatóságokhoz, hogy az iskolák számára játszó-tereket szerezzenek.

Nagyfontosságú közoktatásügyi reformról van szó, arról, hogy a testgyakorlás mai formájában — mint a hogy erre már sok helyütt rájöttek — nem felel meg a célnak, hogy a testi nevelés, ha csupán a mai tornából áll, elhibázott dolog, mely túlélte magát, mikor már életbe léptették. Hogy mit tegyünk melléje, azzal ma már teljesen tisztában vagyunk; egyetelmessel vallják mindenütt, hogy a testi nevelés megújodását csak a játék teheti.

Uralkodó eszméről, a művelt népek közérzetéről van szó. Itt vannak mindjárt a németek. Az ő példájuk különös fontosságú azért, mert a mai tornázásnak ők a megalapítói, ők tőlük vették át más nemzetek, többek között mi is. És mégis mit látunk? Azt, hogy Németországban is évek óta hirdetik, hogy a torna magában nem elegendő, játszani kell az ifjuságnak. Gossler porosz közoktatási miniszter már 1882-ben rendkívül fontos, valóban korszakalkotó rendeletet adott ki az ifjusági játékok ügyében. Csakhamar a birodalom minden részében követésre talált Görlietz város példája, mely legelőször hozza be iskoláiba a rendszeres játékot, 1890-ben megnyílik az első játéktanfolyam szintén Görlietzben, egy évvel később Berlinben és más városokban, már nők számára is, úgy hogy ma már százakra megy a tanítók és tanárok száma, a kik játéktanfolyamot végeztek. Ez történik Németországban a mai iskolai tornázás szülőföldjén.

Franciaországban az 1871-iki háború után, mindnyájan tudjuk, iskolai zászlóaljokat rendeztek, minden iskolában katonákat akartak nevelni a revanche-eszme kizárólagos uralma alatt. Ámde a kísérlet nem vált be; az ifjuság játszik ugyan katonásdit is, de nem parancsszóra és nem katonai fegyelemmel, hanem tisztán csak játékból. Ezt be kellett látni. A 80-as évek végén a testi nevelés kérdésére kitűzött pályadíjat Lewal tábornok nyerte el, L'Agonistique című munkájával, mely határozottan a játékok mellett nyilatkozik. Elkészíti egy teljes felszerelésű játéktér tervrajzát, költségvetést stb., miközben valódi himnuszt zeng a szabad levegőről. Meg is alakult egy országos bizottság (Le comité des

exercices physiques dans l'éducation) s ma már Franciaországban szintén játszanak a gyermekek és az ifjak.

De a mi szomszédunkban sem nézik tétlenül a mozgalmat. Ausztriában az 1890-ben kitűzött pályadíjat Guttmann bécsi tornatanító nyerte el s munkája irányát már maga a cím is jelzi: „Jugendspiele és Schülerwanderungen.“ Hogy pedig csakugyan játszanak is, arról meggyőzhet az a tény, hogy a Görlietzben legutóbb tartott játéktanfolyamon a résztvevőknek éppen fele (17) Ausztriából volt.

Svájcban a ki járt, bizonyára irigyelte azokat a szép nagy játszótereket, a milyen például Zürichben terül el a Kantonschule előtt s hallhatott az évenként tartani szokott nemzeti játékkünnepekről.

De a játék igazi hazája Angolország; itt nem arról van szó, hogy meghonosítsák, itt nem is felejtették el soha. Hogy mennyire uralkodik a játék ápolása az angol iskolákban, arról talán kár is beszélni, hiszen szinte köztudomású s bizonyára a nemzet közfelfogását fejezte ki az a kollégiumi igazgató, a ki azt állította, hogy náluk inkább lehetne képzelni iskolát tantermek nélkül, mint játéktér nélkül, vagy az agg Wellington az etoni iskola játszótérén mondott e szavaival: „Itt nyertük meg Waterloo.“

Hogy nálunk is történt már e téren valami, azt már a miniszternek említett rendeletéből is gondolhatjuk, hiszen ilyen rendelet csak akkor szokott kiadatni, ha az eszme már valamennyire megérett. Ez teljesen megérett a megvalósításra; elméleti tárgyalása nálunk is egy pár év óta foglalkoztatja már a szakembereket, tanárokat és orvosokat, a minek irodalmilag is kifejezője a Suppan és dr. Wollinger közösen írt könyve a testi nevelésről, melyről német szaklapban is igen elismerő bírálatot olvastunk. És itt a teljesség kedvéért meg kell említeni, hogy a tanáregylet legutóbbi közgyűlésén (1892. július) e sorok írója tartott előadást az ifjusági játékokról. Meg kell ezt említenem, mert nem maradt minden következmény nélkül. Csakhamar utána a kormány megbízásából részt vettem egy Görlietzben (Porosz-Szilézia) tartott játéktanfolyamon, benyújtottam jelentésemet a miniszternek, ki már ez alkalommal kijelentette, hogy az ügy teljes érdeklődését bírja, végre a tanáregylet kérvényt nyújtott be a miniszterhez.

E kérvény két pontot foglalt magában: a fővárosban már ez iskolai évben legyen legalább egy játszótér; még ez évben játéktanfolyam tartassék a fővárosban. A miniszternek említett fölhívása a törvényhatóságokhoz e kérvény mindkét pontjára feleletül szolgál, ha nem is ennek hatása alatt keletkezett, ha már előbb foglalkoztak is vele a minisztériumban.

Az eszme megvalósítása tehát e pillanatban a hatóságok és iskolafőntartók kezében van, hiszszük, hogy nem rossz helyen. Különösen nagyfontosságú itt a főváros határozata. A mi erősen centralizált közeletünkben már a siker-

nek némi biztosítéka az, ha a kezdemény a fővárosból indul ki. Reméljük is, hogy a főváros ez ügyben önmagához méltóan fog eljárni. Igaz, hogy a kérelem teljesítése itt nagyobb áldozattal jár, mint vidéki városban, a hol a telkek, szabad területek értéke csekély, de azért itt is lehet helyes megoldást találni. Hogy csak egyet említsünk: ott van a városligeti mester-séges jégpálya, mely nyáron üresen áll, legfőbb gyerekek játszanak rajra. Mért ne szolgálhatna ez nyáron ugyanannak a célnak, mint télen: a testedző mulatságnak? Itt meg lehetne aztán a tornaversenyt is tartani, mint eddig is történt. Természetes, hogy egy játszótér az egész pesti oldalnak nem elég, de hát lehetne találni többet is, például az üllői-ut végén is.

Ha azután iskoláink játszóterekkel bírnak, akkor megkezdik a rendszeres játszást. Torna helyett a kedvező időszakban kimennek a játszótérre, minden osztály hetenkint vagy két délután, labdázni és más mozgással összekötött játékokat játszani. Így majd eljutunk mi is oda, a hol Angolország van, hogy a tornaterembe csak télen járnak. A miniszteri rendelet egy-szersmind azt is említi, hogy a kormány nem-sokára játéktanfolyamokat is fog tartani. Ez két okból is szükséges. Egyrészt magának az eszmének apostolokat nevelni, másrészt a játékkedv az utóbbi időben nálunk is annyira meg-csökken, hogy magukat a tanítókat meg kell tanítani a játékokra, vezetésükre, szervezésükre stb. S hogy a kormány csakugyan komolyan veszi a dolgot, mutatja az is, hogy e rendelettel egyidejűleg pályázatot hirdet játékkönyvekre a melyek összegyűjtsek a hazai játékokat meg a külföldről átvehetőket.

Tehát a gyermeknevelésben nagyfontosságú reform előtt állunk. Ez a reform pedig a legteljesebb mértékben megérdemli az egész társadalom támogatását. Mert arról van itt szó, hogy ifjainkat megtanítsuk újra játszani és ezzel visszaadjuk ifjuságukat; hogy a blazirt korárettség helyébe üde életkedv lépjen; hogy kicsinyeket és nagyokat elvonjunk hitvány idő-rabló és erkölcsrontó szórakozásoktól; hogy végre egész életmódunk átalakulásának lerakjuk alap-jait.

Mert az kétségtelen, hogy a mely tanulóifjuságnak életszükségévé lett a játék, az ifjus és férfikorában is másképp fog élni, mint a mai nemzedékünk. Az nem tölti kávéházban egyetemi éveit, nem fog később a kaszinók, klubok kártyaszobáinak naponkint órákat áldozni (igazi súlyos áldozat!), nem fogja a sportot nagy urak és nyegle fiatalok privilégiumának tekinteni. Megezőfolthatlan bizonyíték Anglia, a hol minden városban, sőt még faluban is megvan a labdázó (kriket) klubb fölnöttek számára. Ez ott olyan életszükség, mint nálunk a kártyaszoba.

Dr. Szigetvári Iván.

*) Az „Egyetértés“ 62. számából.

kormány, se evezője, hanem a partszélén uszált két fehér hattyu, azok vontatták.

A komoly király s a földerült leány beültek a csónakba, a két hattyu sebesen uszott Tündérország kapujáig. Ott kiszálltak az utasok, felültek a két hattyu hátára és szálltak sebes repüléssel a tündérek városába.

Az atyafiak megőrültek e látogatásnak s a vén király kibékült büszkeségének. Mikor előadták ügyüket-bajukat, a tündérek úgy kacagtak, mint ezer apró ezüst csengetyü.

Egy nevető arcú tündér megsimogatta a királyleány aranyhaját és így szólt:

— Jól van, te szép kis hugom. Mi készitünk neked egy bűvös, szép ruhát, minőt földi némben nem viselt soha. Megfonjuk napsugárból, beleszójuk a szivárványt, földiszitjuk meg kövült harmatcseppekkel. Ebben a ruhában szebb leszesz hétszer; aztán e ruhán nem fog a szenny, szála ki nem bomlik, tükre nem kopik, nem árt neki se tűz, se víz, sem a fűben heverés. Hanem aztán ez legyen egyetlen ruhád, ezt viseld szüntelen, mert ha valaha egyébbel cseréled, megver a himlő. Szavát se végzé a tündér, rózsaszinszárnyu komornak lebegtek elő s hozták a napsugár-ruhát, szivárvánnyal át-

törve, harmattal gyöngyözve. A lebegő komornak hamar átöltöztették a boldog királyleányt s mikor készen volt, nem egy tündér szívében támadt egy kelletlen érzés, az eddig ismeretlen irigység.

A két hattyu a csarnokban tollászkodott. A megelégtült utasok átölelték karcsú nyakait és suhantak hazafelé; az ezüst csolnak ott imbolygott a vizen, a két hattyu befogta önmagát s mihamarább otthon voltak.

Még fel se szikkadt a harmat, a királyleány már kint sétált a kertben. Az udvar bámulva nézte a káprázatos jelenséget s általános lett a vélemény, hogy megpukkad a szomszéd-beli veres bagoly. Az se késett soká. Délután már együtt ültek a palota aranyozott tornácán. Az árnyas csarnok fénybe borult a bűvös ruha ragyogásától. A tehetetlen irigység zölddel tarkázta a másik leány arcát. Csakhamar rosszul lett s hazahajtatott. Otthon ágynak esett s elfonnyadt, mint őszzsel a csicsókaszár.

A mi királylányunk pedig boldog volt. A győztes mámorát és a bámulók csodálatát élvezte. A ki csak egy pillanatra látta, vagy ruhája egy darabját megsejtette a bokrokon át, megállt és csodálkozott, ámult.

Hanem akármilyen szép a szivárvány, ha mindig az égen lenne, csak megszoknánk azt utójára. A tündöklő királyleány is úgy járt. Utóbb az udvar úgy megszokta ragyogását, hogy a bamba kertészlegény reggelenként inkább bámult az éjszaka termett. pohos csiperkegombán, mint urnőjén.

Bántotta a leányt, hogy senkise bámulja többé s kezdte megenni bűvös ruháját.

(Ugy-e, tudta ön, hogy ez lesz a vége?) — Apa lelke! — könyörgött apjának, szeretnék csak egy ruhát még, csak egy hétköznaplót, hogy emezt csak ünnepen viselném, — lásd semmi hatása így.

— Ohó fiam! hát a himlő?

A leány sirt. Tépte csillogó mezét, de keze nyomán se gyürődés, se foszlás, se folt nem támadt. Ragyogott első pompájában.

A vén király aggodott s megparancsolta udvarának, hogy aki lányának ruhát rendelne vagy készítené: halállal lakol. Ah! megszépülne a szomszéd-beli halálpille, ha az ő madarát himlő csufitaná meg!

A leány szobája, tele volt egy bűbajos ország minden pompájával csak ruhája nem

A közegészség Baranyában.

Mendl Lajos dr. megyei főorvosnak az 1892. évről szóló közegészségi jelentéséből a következő részleteket közöljük:

A közegészségi állapot sem általán, sem az 1891. évihez hasonlítva nem volt kedvező, minthogy nemcsak a megbetegedések száma, hanem a halálozás is jelentékenyen nagyobb volt, mint a múlt évben mely rossz közegészségi viszonyok a hevenyfertőző kórok nagyon sűrű jelentkezésének, különösen pedig a roncsoló toroklob rendkívüli nagy kiterjedésének tulajdoníthatók.

A kórállapot. A lefolyt 1892. évben is, mint rendszeren, a hűvösebb, nedvesebb évszakokban a légző szervek bántalmi; a nyári szárazabb hónapokban pedig az emésztő szervek zavarai voltak a leggyakoribbak; az év kórállapotának jellegét azonban leginkább a hevenyfertőző kórok képezték, melyek közül főleg a roncsoló toroklob volt az, a mely majdnem az egész éven át, és a vármegyének közel az egész területén uralgott és pusztított.

Jött azután a konok ragadós kórokhoz a nyár folyamán még az ázsiai kolera is, melyet Budapestról egy hajó Mohácsra hurczolt, s ott csakhamar járványosan kezdett terjedni, és noha a csakugyan nagyon gondos erélyes intézkedések csak kis mértékre szorították, mégis 19 emberéletet ejtett áldozatául, míg Duna-Szekesőn és Nádasdon, hol a kolera szinté föllépett, de csak szörványosan, az első községben 1, a másodikban meg 2 egyén veszett el e bajban.

Uralkodtak pedig az 1892. évben Baranyamegye területén járványosan, illetőleg rendkívül nagy kiterjedésben:

1. a roncsoló toroklob: Albertfalu, Baán, Beremend, Darázs, Dárda, Duna-Szekeső, Göröcsény, Gyúd, Herczeg-Márok, Hidas, Hosszu-Hetény, Kácsfalu, Karancs, Kis-Harsány, Kis-Köszegh, Mohács, Nádas, Nagy-Harsány, Palkonya, Patacs, Pellérd, Szabolcs, Siklós, Vasas, és Viszló községekben.

2. a kanyaró: Feked, Gordisa, Háságy, Kistótfalu, Mágocs, Magyar-Sóros, Magyar-Ürögh, Német-Ürögh, Patacs, Siklós, Szárász, Vaiszló, Vasas, Véménd, és Viszló községekben.

3. a hagymáz: Hidas, Lovász-hetény, Nádas, Páprád, Pécsvárad és Szilágy községekben; végül mint már említve volt.

4. a kolera: Mohács nagyközségben. Ezeket kivül elsőtörtán még a vörhenynek, a vérhasnak, a fültőmirigylobnak és az influenzának (ez utóbbinak nevezetesen január és december hónapokban) számos esetei fordultak elő. A betegségek lefolyása általán elég kedvező volt; csak a roncsoló toroklob mutatkozott igen súlyos lefolyásnak, nagyon is gyakran halálos kimenetellel.

Az orvosok a ditteritiszszel szemben min-

volt több, mint az az egy, az a bűvös, az a fényes, az a megunott.

Könyörgött apjának, hogy menjenek a tündérekhez vissza: nem kellja napsugárköpeny tovább! Nem lehetett. A két hattyu megszökött s Tündérország mély vizén át nincs egyéb közlekedés.

A leányt égetni kezdte ruhája . . . leve-tette, taposta, tűzbe dobta: ragyogott, tündök-lött.

. . . Szép, holdas nyári este volt. A királyi kert alatt parasztlányok tilottak a tószélén Meztelen lábaik ugy fehérlettek a holdvilágon.

A királyleány kilopózdott a kertből, oda-sompolygott a tilolók közelébe. A tiló csattogása, a hangos nóta, a nevető vihánczolás elvette léptei neszt. Sűrű fűzfaligetben e dolgok ruhái pihentek. A királyleány besuhant a ligetbe. Árnyas rejteken levonta fénylő ruháját s valami szegény munkásleány vászonköntösét vonta palyolat vállára.

És a himlő? Gondol-e a lámpapille arra, hogy megég?

Maga, kicsi szép asszony, megint arról a bomlott eszű férjről beszél . . . Hát az ujság ingere, asszonyom? Móra István.

denütt megtették a kötelességüket, de a betegek elkülönítése és a helyes fertőtlenítési eljárás minden e czélból kiadott rendelet, oktatás és buzdítás daczára az ez idő szerint még létező viszonyok közt általánosan kivihetők nem voltak, és csak itt-ott foganatosították egyes értelmesebb családokban igazán és okszerűen.

A szemcsés köthártyalob me-gyénkben ez évben sem nyert nagyobb kiterje-dést. Összesen 11 új eset jött észlelés alá, úgy hogy a múlt évről maradt 5 ily beteggel együtt összesen 16 trahomás egyént kezeltek az orvosok. E betegek közül gyógyult illetőleg javult 13; év végével kezelésben maradt még három. Mindannyi fölmerült esetben pedig az illetőknek lakótársait, rokonait, szomszédjait, és a helybeli összes iskolás gyermekeknek szeméit megvizsgálta a járási vagy a körorvos, úgy szintén mindannyi valaha trahomás gyanánt bejelentett egyén is folytonos ellenőrzés alatt áll.

A Baranyavármegyében létező egyetlen gyógyintézetben, a Mohácsi kórházban volt összesen 30 beteg.

Mohács nagyközségnek ezen csakis 8 ágy-gyal felszerelt kórházának kibővítését évek óta tervezik ugyan, azonban ez évben sem történt meg. Az ez irányban mindinkább érzett hiányon segítendő, a megyei alispán egy a kor igényeinek megfelelő nagyobb szerű megyei kórháznak mielőbb leendő letesítésére már is megkezdte a szükséges előmunkálatokat és intézkedéseket.

Halálozás. Baranyavármegye területén meghalt: az 1892 évben 5432 finemű, 5309, nőnemű, összesen 10.741. (1891. évben összesen 8685.) a halálozás tehát 2056-al volt nagyobb mint a múlt évben. Az utolsó népszámlálás szerinti 287.665 főnyi lakósságnak minden 1000 lelkére esett az 1892. évben 37.1, 1891-ben 30.2 haláleset.

Nem orvosoltatott összesen: 1892 évben 3736=34.7%, 1891 évben 3553=49.9%

Járások szerint fölosztva meghaltak 1892. évben: a pécsi járásban a 37403 lakósból 1418=38.0%, a baranyavári járásban a 51681 lakósból 1829=37.4% a siklói járásban a 35614 lakósból 1108=31.2% a hegyháti járásban a 44482 lakósból 1985=44.6% a mohácsi járásban a 46822 lakósból 1687=36.0% a pécsvárad i járásban a 34975 lakósból 1269=36.4% a szentlőrinczi járásban a 36668 lakósból 1445=39.4%. A halandóság tehát e szerint legnagyobb volt a hegyháti, legkevesebb — de még mindig elég nagy — a siklói járásban. A kir. tanfölgyelőnek a tanítók által nyújtott adatai szerint az 1891/2-ik tanévben az iskola gyermekek közül meghalt Baranyavármegyében 3 és 6 év közti óvodaköteles gyermek 1417; 6 és 15 év közti tanuló 703, összesen 2121.

Roncsolótoroklob miatt 1781, gyilkosság által és erőszakos halállal 48, öngyilkosság által 18, véletlen halállal 62, kolerában 22 egyén halt meg.

A kórnevek megállapítása 24 községben orvosok által, a többi 333 községben pedig képesített (többnyire paraszt) halottképek által történt, mely utóbbiaknak adatai természetesen nagyon megbízhatatlanok, sőt hiányosok is.

Védhimlőoltást Baranyavármegyének 29 oltókerületében 29 oltó orvos összesen 13905 gyermekre eszközölt (470-el kevesebben mint a múlt évben.) A hivatalból eszközölt védhimlő oltásoknál ez évben is kizárólag állati himlő nyirkot használtak.

Gyógyszertár volt: törzs- (reál) jogu gyógyszertár 2, személyes jogu 16, összesen 18. Ezenkívül kézi gyógyszertár tartására föl volt jogositva 9 körorvos és 1 bányaorvos.

Közegészségügyi személyzet. Baranyavármegye törvényhatósága területén a 1892. évben működött: 32 orvostudor, 12 sebész, 47 okleveles baba. A létező 30 közegészségi kör közülbe volt töltve 21, betöltetlen 9. A vármegyének a babaügy rendezése tárgyában hozott szabályrendelete a belügyminiszterium megerősítését nyervén, ez évben már 29 asszony nyert kórházi kiképzést és ennek alapján megfelelő vizsgálat után főorvosi baba-képesítést.

HIREK.

— (Fölvétel a vármegyei árva-házba.) Baranyavármegye árvaháza a folyó évben nyílik meg. Miért is az alispán — arra való tekintettel, hogy a növendékek fölvételénél minden járás tekintetbe veendő — fölhívta a járási főszolgabirákat, hogy a járásaik területén levő árvákat a fölvételre való jelentkezésre figyelmeztessék és az e tárgyban hozzájuk érkező kérvényeket május hó 1-jéig terjeszszék föl hozzá, s a folyamodók közül hozzanak két fiut és két leányt fölvételre javaslatba. A kérvények f. évi április hó 15-ig adandók be. A fölvételi kérvényt a következő okiratokkal kell felszerelni: 1) főszolgabíróilag hitelesített községi honossági bizonyítvánnyal a baranyavármegyei illetőséget; 2) hiteles bizonyítékokkal a szülők elhalálozását és az árva életkorát; 3) szegénységi bizonyítvánnyal a vagyontalanságot és 4) vármegyei orvosi bizonyítvánnyal az árva egészségi állapotát kell igazolni. Egyben megemlítjük, hogy a megyei árvaházra adakoztak eddig: a pécsi papnöveldei urodalom 100 frtot, a pécsi káptalan 200 frtot, Engel Adolf és fia 100 frtot, Schaumburg-Lippe herczeg 1000 frtot, Mendl Lajos dr. 40 frtot, Majláthné 3000 frtot, Biedermann (mozsgói) 3000 frtot, pécsi püspök 1000 frtot, Montenuovo herczeg 300 frtot, Biedermann Erzsébet 500 frtot, Draskovits gróf 1000 frtot, Albrecht főherczeg 3000 frtot.

— (Hymen) Löw Lajos e hó 5-én d. u. 3 órakor tartotta esküvőjét Kaufér Gizellával a pécsi izr templomban. — Pogány József somogyi főispáni titkár oltárhoz vezette Máár Agliczát Baranya-Mocsoládon. — L u b h e i m e r Róbert, megyénk másodtanfölgyelője vasárnap jegyezte el Suha Fridát, Suha Rezső városi főerdőmester leányát.

— (Az országos közegészségi egyesület pécsi fiókjá.) Az „Országos Közegészségi Egyesület“, melynek humánus célja a nép egészségének javítása s ezzel karöltve a kultúra s a nemzeti vagyonosodás előmozdítása, városunkban fiókegyesületet alakít. Kardos Kálmán főispán e végett Loewy Lipót dr. kezdeményezésére alakuló közgyűlést hívott össze e hó 9-ére, csütörtök d. u. 5 órára a nemzeti casino nagytermébe.

— (A pécsi takarékpénztár közgyűlése.) Vasárnap tartotta ez a jöhirnevtű intézet alapszabályszerű rendes közgyűlését. A fölolvastott jelentésekből kitünik, hogy az intézet múlt évi tiszta nyeresége 82.698 frt 75 krt tett ki, a melyből a hazafiui és jótékony célokra szánt összegek, nemkülönbén a tisztviselői jutalék és részvényosztalék levonásával fönmaradt 6614 frt a folyó számlára vitetett át. — Elhatározta az intézet, hogy 50 éves fönállását 1895-ben méltó módon kívánja megünnepelni s e czélra 1000 frtot hozott javaslatba az igazgatóság, a közelebbi teendőket illetve a jubileumnak mily módon való megünneplését a jövő évi közgyűlésen fogják határozottá emelni. Hazafiui és jótékony czélra az intézet 2425 frtot fordított, az árvizkárosultak részére 500 frtot szavazott meg a közgyűlés. Pártolásra talált az igazgatóság azon javaslata is, hogy üzletvezető-igazgatói állás szerveztessék, a mely a nagymérvű teendők folytán már elodázhatatlanná lön, — fönmaradván azonban továbbra is az igazgatósági elnöki állás, melyet összefüggésbe hoznak az üzletvezető igazgatói állással. A közgyűlés továbbá Czirer József igazg. elnök, Kammere Ferencz és Watzesch Miklós lemondása folytán igazgatósági tagokká Czirer Eleket, Sey Lajost, Zsolnay Imrét és Lechner Antalt és napibiztosokká: Pilaszanovits Pált és Nöthig Vilmost választotta meg. Ezzel kapcsolatban idecsatoljuk — lapunk zártakor nyert — azon értesülésünket, hogy a tegnapi — kedden — délután megtartott igazgatósági ülésen a takarékpénztár igazgatósági elnökévé Szautter Gusztávot, helyettes elnökévé Erreth Antalt választották meg, míg az — ujólag szervezett üzletvezető-igazgatói állást csak

kormányhatósági jóváhagyás után fogják betölteni.

— **(Művészi előadás klasszikusokból.)** A „nőegylet“ gyermekkerti épületének nagytermében, (Deák-utca) Szakáll Antal, az első magyar Schakespeare-recitátor f. hó 12-én, vasárnap délután nagyszabású művészi előadást tart, a következő fölöttre érdekes és változatos műsorozattal: 1. „Az ibolya álmai“, — virágrege: Tompa Mihálytól. 2. „Nem tréfáltam én“. — Tóth Kálmántól. 3. „Három a darú“. — Tompától. 4. „Monolog ellen“. — Monolog: Ábrányi Emiltől. Kisfaludy társaság által 200 frttal jutalmazott pályamű. 5. Schakespear, „Julius Caesar“-jából: „Brutusnak a néphez, majd: Antoniusnak, Gaesar holtteste fölött tartott nagy szóvoki beszéde a népjelenettel együtt. (recitáció:) Ezen a művészen magas fokára álló előadást ajánljuk az intelligencia pártoló figyelmébe és érdeklődésébe. Tiszteletdíj 1 frt. Kezdet: pontban 4 órakor.

— **(Az inasok iskolájára fölügyelő-bizottság)** e hó 4-én tartotta rendes havi ülését Kindl József elnök vezetése mellett, föltűnően sok tag jelenlétében. A bizottság az inas-munkakiállítás idejét április 1—3 napjaira tűzte. Ebben a kiállításban a Zsolnay gyárának inasai is részt vesznek, amivel még szebbnek ígérkezik az egyébként is hasznos és tanulságos kiállítás. Salamon József tanfölygyelő a bizottság kérdésére tudatta, hogy az iparosok továbbképző rajztanfolyamának föllállítására vonatkozólag újból fölírt a közoktatásügyi miniszterhez. A bizottság eme kérdést, mely az iparosokra fontos, folyton evidenciájában tartja. Schneider István fölügyelő igazgató ama jelentésére, mely szerint nagyon sokiparos inasait föltöbb hosszú ideig próbaidőre tartja, hogyigy az iskolától elvonja, a bizottság határozatilag kimondotta, hogy megkeresi az ipartestületet az iránt, hogy állapítsa meg a próba-idejét, melynek lejártá után az iparogazda köteles az inas hozzátartozóival az ipartestület előtt tanszerződést kötni és az inast rendesen iskoláztatni; a rendőrkapitánysággal ellenőriztetni a bizottság az ipartestület kimutatását, vajjon a gazdák eleget tesznek-e kötelességüknek. Az építő iparos inasok záróvizsgálata e hó 28-án megy végbe az ágostontéri népiskolában, melyre minden érdeklődő elmehet; különösen az építő iparosok teszik jól, ha azon megjelennek. Az építő-iparosinasoknak e vizsgálat után csak a rajziskolába kell járniok. Az inas munkakiállításakor kiosztandó jutalmak kitűzésére a bizottság föl fogja kérni a pénzügyészeket s egyes érdeklődőket is a hozzájárulásra. Az igazgatók jelentése szerint 429 tanuló nem fizette be a tanpénzt, ami 1126 frtot tesz ki; ezt a tanács fogja behajtani. A bizottság több iparost jelentett be a rendőrkapitánysághoz, mert inasikat visszatartják az iskolától. Ezek érzékeny birságnak néznek eléje.

— **(Czigányaink külföldön.)** Említettük már, hogy Darázs Hamburgban és Koppenhágában teszi népszerűvé a cigánymuzsikát, Jónás Jancsi pedig a Vörös Miska bandájához szegődve Chicagó felé igyekszik. Előzőleg azonban több európai városban mutatkoznak be. A napokban Berlinből kaptunk levelet Jónás Jancsi kezétől itra, melyben a mi Jancsi primásunk írja, most Berlinben muzsikálnak s igen jó a keresetök, mert a németek igen gavallérok. Látták ott Mascagnit, a hamar híressé vált operaszerzőt, aki ott személyesen dirigálta a „Parasztbecsület“-et. Jancsi azt írja, hogy a német császár is jelen volt az előadáson, s az előadás után fölhívatta a mestert, akivel kezét fogott s ott nyomban egy érdemjelet tűzött a keblére. Berlinből 10-én, tehát pénteken indultak el Amerikába, Chicagóba, ahova egy évre vannak szerződve. Minden ember kap hetenként 25 dollárt (körülbelül 50 frt) s a szerződött vállalkozók költségén utaznak oda. Egy nagy hangversenyteremben fognak játszani, ahol a világ minden nemzetének zenészei fogják magukat produkálni. Ők esténként csak két darabot játszanak. Jónás Jancsi megígérte, hogy Chicagóból többször fog írni a Pécsi Figyelőnek, aminek folytán ezennel ki is nevezzük őt chicagói saját külön tudósítónknak. No hát ezt csinálja utánunk, aki napilapja van!

— **(Mozgalmak magyar istentisztelet iránt)** cím alatt egyik minapi közle-

ményünkben az olasz káplán szavait nem hűen jegyezte föl levelezőnk. Neumayer olasz káplán, mint hozzánk intézett levelében írja, a birjáni tanítónak ama kijelentésére, hogy ott mindig horvát az istentisztelet, ezeket felelte: „Akkor én segítek a dolgon, hogy prédikálok horvátul is, magyarul is; de ki fogom jelenteni, hogy ezt én csak a magam jószántából teszem, ne-hogy esetleg utódomtól, ki tán nem vállalkozhatnék e kettős teher viselésére, követeljék majd.“ A káplán ur elmondja aztán, hogy midőn a következő vasárnap a horvát prédikáció után nyomban magyar egyházi beszédbe kezdett, a magyarok szeméből kicsurrant a köny s — hozzáteszi — tán az övéből is. Hát akárhogy szerénykedik is az olasz káplán úr, akárhogy rektifikálja is levelezőnk múltkori közleményét, a dolog érdeme mégis csak az marad, hogy ő magyar prédikációt mond a magyaroknak, s így a magyarosítás súlyos vádja mégis csak az ő derék vállaira nehezkedik. Viselje nagyon sokáig!

— **(Egy hasznos cikk a kereskedelemben és a háztartásban.)** Ily című csevegés-szerű értekezést olvasott föl Ágh Timót dr. főgimnáziumi tanár vasárnap délután a kereskedő ifjak egyletében. Az ezen egyletben rendezett fölolvasások is népszerűek, Ágh Timót is népszerű fölolvasó, mi természetesebb tehát, mint hogy az egylet terme zsúfolásig megtelt — hölgyekkel nagyrészt, s férfiakkal is kísértsz, akik tudnillik valahol hátul helyet tudtak szorítani maguknak. E zsúfoltság daczara is nagy csendben hallgatta a közönség tárgyát mindig érdekesen megíró tanár természetrajzi csevegését a — kávéról (mert ez az a kereskedelmi és háztartási hasznos cikk), jóízűen mulatott a fölolvasást kellemesen fűszerező humoros közbeszúrásokon, röviden kitűnően töltött el egy órát, mely alatt tanult és szórakozott egyaránt. A hálás közönség végezetül megéljenezte a fölolvasót.

— **(Kis érvágás.)** Szörnyű zenebonát csinált vasárnap délután Járányi Mátyás budai-városi polgártárs a Hegyalja-utcában, a háza előtt. Virtuos ember léte vasárnapi benyakalt hangulatban volt otthon, s czifra jókedvében fölkapta a pintes üveget s az asztalra csapta. Abban a pillanatban hatalmas vérsugár lövelt ki a jobb karja csuklója alatt, ahol az eltört pintes csorba üvegje a fő ütőereket elvágta. A megvágott karral is még folyton hadonázó ember az egész szobát összevrezte, aztán kiödögött az utcára éktelen káromkodás között. Ott ahogy a falhoz dülve botorkált, az egész falat végig öntözte vérével. Mindenütt vér és vér. Karjából csak úgy patakzott a piros élet s nem volt mód rá, hogy elállíthatták volna, mert a garázda ember senkit se engedett közel magához. Az emberek már ismerték verekedő természetét, s nem is igyekeztek hozzá közeledni. Hat utca népe szaladt össze bámulni a csodát és irtózat-tal nézni, mint ömlik el vére Járányi Mátyásnak. A Tettyéről lehvíták aztán Reeh rendőrfogalmazót, aki rábeszélni igyekezett a házsártos embert, hogy engedje bekötni a kezét; hanem a bomlott eszü még tettelegességre készült a rendőrfogalmazó ellen, aki aztán néhány előszó-lított emberrel lefogatta a sok vért vesztett Járányit s bevittette a kórházba. Senki se hitte, hogy a már élete javán túl levő ember a rop-pant vérvesztéséget kibírja; pedig Járányi mintegy 3 liternyi vérenek híjával is — a kórházi buletin szerint — jól érzi magát a kórházban. Ugyanez a Járányi Mátyás cselekedte meg tavaly borközi állapotban azt a hajmeresztő produkciót is, hogy fölmászott a hóhegy csúcsán levő kereszt tetejére és ott tótágast állt az alatt összesereglett nép halálverejtékes ijedelmére.

— **(Eladósodott város.)** A „Kaposvár“ szerint Zala-Egerszeg városával, mely már eddig félmillió forint adósságot csinált, a polgármester újabban ismét 150.000 forintot akart fölvétni nagyvendéglő építésére; hanem kitűdött, hogy egyszer már vettek föl kölcsönt ez utóbbi célra, csak hogy a pénzt másra fordították. A polgármester a már elköltött félmillió törlesztését és kamatait, mivel ezt a rossz beruházásokból nem tudja kiszorítani, a meglévő kölcsönpénzből fizette. Ezért nagy az ingerültség

Zala-Egerszegen s a legközelebbi közgyűlésen szándékozik ez az ingerültség kitörni.

— **(A drávai híd)** ügyében a siklósi járás több községében szintén mozgolódnak. Dráva Szabolcs, Dráva-Palkonya és Csehi községek magukévá tették az ügyet; hajlandók anyagi támogatást nyújtani s kellő helyen lépéseket fognak tenni a hídnek mielőbb létesítése érdekében. Szlatina slavoniai község 2000 forintot ajánlott föl a Dráván építendő hidra.

— **(Baranyából Háromszékme-gyébe.)** Háromszék megye főispánja Szabó Kálmán Pécsset végzett joghallgatót, siklósi birtokost, a sepsi járás szolgabirájává nevezte ki.

— **(Pósta és távirda gyakornok-jelölt-állások.)** A pécsi pósta- és távirda-igazgatóság területében még 3 pósta és távirda gyakornok-jelölt-állás van üresedésben. Az erre pályázni szándékozó érettségi vizsgát tett ifjak kérvényeiket iskolai, hiteles orvosi és erkölcsi bizonyítvánnyal, valamint keresztlevéllel vagy születési bizonyítvánnyal fölszerelve, a nevezett igazgatósághoz folyó évi márczius hó 15-ig benyújthatják. Kinevezetés esetében az illető gyakornokjelölt a szolgálatba lépés napjától kezdőleg 1 frt napidíj élvezetében fog részesülni és ezen napidíjat megtartja a Budapesten végzendő pósta és távirda tisztképző tanfolyamon töltendő idő alatt is.

— **(Szőlőoltási tanfolyamok.)** A földmívelési minisztérium a szőlőbirtokosok és szőlőmivelőknek a szőlőoltásban való jártasság és ügyesség elsajátítása végett, úgy mint a múlt években, a folyó évben is tanfolyamok tartását rendelte el. A tanfolyamok f. évi márczius, április, május és június hónapokban tartatnak meg, még pedig a két előbbi hónapban fás-, a két utóbbiban a zöldoltási tanfolyamok. A borászati vándortanítók a lehetőség szerint a kerületükbe eső azon községekben is rendeznek ojtási tanfolyamot, a hol ojtásra alkalmas anyag van. A minisztérium a múlt évekhez képest most is úgy a fás- mint a zöldoltásoknál jutalmakat tűzött ki, mely 1 drb aranyból s három darab ezüst forintból áll.

— **(A magyar keresk. részvénytársaság magyarsága.)** Magyarország községeknek nevei törvénybe vannak iktatva; hanem azért a Bach-korszakból maradt német elnevezésektől még most sem tudnak az emberek szabadulni. Már a magyar-egylet is kezébe vette az ügyet, s ime a mozgalomnak szép eredményét van szerencsénk alább bemutatni. A „magyar kereskedelmi részvénytársaság“, mely Budapesten örvend az életnek, ilyen című levelet küldött Pécsre: „T. cz. Nick Károly fűszerész úrnak F ü n f k i r c h e n.“ Ez a „magyar“ kereskedelmi részvénytársaság — e levélczim szerint — annyira nem magyar, hogy nemcsak a szóképzéssel nincsen tisztában, (ami különben is már magasabb követelés volna tőlünk egy magyar kereskedelmi részvénytársaságtól) s nem tudja, hogy „f ü s z e r é s z“ nincs sem magyarul sem magyarán írva; hanem még Magyarországon, ennek szívében, Budapesten sem tud annyit a magyar földrajzból, hogy Fünfkirchen nevű város nincs Magyarországon, hanem az a város, melyet a Bachok alatt Fünfkirchennek neveztek, ez elnevezés előtt sokkal régebb — sőt ősi idő óta Pécs nevet visel. Ha valami külföldi ember írja azt, hogy: Ofen Pest, Stuhlweissenburg, Gran, Raab, Pressburg, Fünfkirchen, úgy ezt nem csodáljuk, mert az a külföldi tájékozatlan a mi dolgainkban s azt hiszi, hogy még mindig Bach dirigálja Magyarországot; de hogy valaki Budapesten ilyet írjon, az botrány. Az ilyesmire büntető törvényt kellene hozni.

— **(Dohány-lug rovarkárok ellen.)** A pénzügyminiszter leiratban értesíti az országos magyar gazdasági egyesületet, hogy a gazdáknak a rovarkárok elleni védekezésére általa kért dohánylugot hajlandó mindazoknak jutányos áron rendelkezésre bocsájtani, akik eziránt az o. m. g. e.-hez fordulnak. Azon gazdák, kik ez év folyamán dohányluggal óhajtanak védekezni a rovarkárok, különösen a lema menalopus ellen, ez iránt mielőbb forduljanak az o. m. g. e.-hez.

— (Szőlővesszők szállítása.) A kereskedelmi miniszter valamennyi önállóan kezelt hazai vasutigazgatóságához körrendeletet intézett a szőlővesszők és karók szállítása tekintetében és fölhipta az igazgatóságokat, utasítsa az állomásokat, hogy a tavasz folyamán szállításra kerülő szőlővesszőket, fennálló mérsékelt viteldíjak alapján, gyorsárúként, késedelem nélkül továbbítsák.

— (A katonazenekari karmesterek nyugdíjalapja javára) rendezendő hangversenyen Egry Dezsőné Drasenovich Melanie asszony énekel két Schubert-féle dalt és nem Egry Béláné, mint ezt egy napilap tévesen írta; mit ezennel E. D. úr kérésére az illető lap helyett kollégialis szívességből helyreigazítottunk, miután ezt az a bizonyos lap, legalább ez ideig, tenni nem akarta, lévén igen praktikus föelvé: semmit sem rektifikálni.

— (Egy mohácsi gépész peronospora-permetezője.) W a r g a Ferencz mohácsi géplakatos saját szerkezetű permetezőgépet állított össze, melyről mi régebben már tettünk említést. Azóia a gép föltalálója tetemesen javította a permetezőjét, melyből a földművelésügyi miniszter is több darabot rendelt meg. Ez a gép február 26 án versenyzett is Pécssett a peronospora fecskendők versenyén, s ez alkalommal Vásárhelyi Gerő pécsi hegybiztos, Bernhard Lajos hidori amerikai szőlőtelep-vezető, és Fazekas Dénes szőlőtelep-vezető igen elismerő bizonyítványt állítottak ki W a r g a permetezőjéről. E szakértők azt konstatálják e bizonyítványban, hogy a gép jóság, szolid kivitel, könnyen kezelhető szerkezet, finom, csepegés nélküli permetezés tekintetében az általuk eddig ismert permetezőket fölülmulja, ár dolgában pedig egyetlen ily anyagból készült gép sem versenyezhet vele. Az itt elősoroltakon kívül, mint személyesen is alkalmunk volt erről meggyőződést szerezni, a gépnek még a következő előnye is vannak más gépek fölött: a puttonya francia vörösrézből, mely a legtömörebb vörösréz, s így szilárdabb anyagból készült, mint azok a gépek, melyek lyukacsos vörösrézből készültek, s melyeket a készítőjük bemázolni kénytelen, nehogy nyomban szembe tűnjék ebbeli hibájuk; W a r g a gépe természetesen mivoltában kerül a piacra s csinos kivitele tetszetős külsőt ad neki; dugattyukopás és e miatt csepegés e gépnél ki van zárva; könnyű járásu, egyszerű a kezelése, permetezése ködszerű, s e kiváló előnyei mellett oly olcsó (17 frt), hogy valóban egyetlen gyártmány sem versenyezhet vele. A föltalálója a nagyobb megrendeléseknél jelentékeny árengedményt is tesz. Használható e gép nemcsak a peronospora ellen, hanem gyümölcsfák fecskendezésére is a hernyók és cserebogarak püsztitása végett. Szőlőgazdáinknak jó szolgálatot vélünk cselekedni e permetező leírásával és föltalálója czimének (W a r g a Ferencz gépész Mohácson) közlésével.

MŰVÉSZET, IRODALOM.

* **A gyakorlati kereskedelmi tudományok** utolsó füzetét folytatván a pénzügyintézetű üzletvitel (50. ize) és a közgazdasági számvetés (6-ik iv) cz. önálló s külön köteteket képező műveket, melléklapjaiban az ipar- és kereskedelemre vonatkozó b. dolgozatokat közöl. Ez egyes füzetekhez a koronaértékek kamat számítás táblázata van csatolva 1—2000 koronáról, 1—365 napig. E kamattáblázat pontos kiszámítással és áttekinthető összeállítással, megbízható használatra ajánlják. Az érdekes folyóirat Zachár Gyula tanár szerkesztésében (Budapest, II. Apór-utca 3. szám) jelenik meg.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Szédelgő cognacgyáros. Keglevich Róbert ideiglenesen alkalmazott értesítő (avizó kihordó) a budapesti nyugati pályaudvaron, cognac-gyár alapításához iparigazolványt váltott. Ezt az iparigazolványt Kohn Manó bpesti kereskedő megvette, bejegyeztette a céget mint „gróf Keglevich Róbert promontori cognacgyár” és kezdte azonnal a máshol beszerzett árut mint „saját gyártmányu” cognacját áruba bocsátani. Az iparhatóságához följelentést tett ez ügyben a már 1882 óta Promontoron létező gróf Keglevich István utódai cognacgyár; a tárgyalás folyamán a szolgabírói hivatal mint első fokú iparhatóság konstatálta, hogy Kohn Manó alias Keglevich

Robert gyárában soha egy csepp cognac sem főzetett. Kohnt a tényállás alapján a járási szolgabíró 100 forint pénzbüntetésre ítélte, mely ítéletet azonban megfellebbezte. A fellebbezésre a főszolgabírói hivatal végzésileg kimondta: hogy épen úgy mint az állítólagos cognacgyárral Kohn Manónak egyedüli célja volt a magyar cognac jó hírnevének, a közönségnek és másoknak megkárosításával üzérkedni, épen úgy ezen fellebbezésével is csak azt akarta, hogy a hatóság félrevezetése és megtévesztése mellett mindenképen minél több időt nyerjen ezen szédelgéshez hasonló intézkedés folytatásához. Az alispáni hivatal felülbírlván ezen ügyet, az ítéletben kiszabott 100 frtnyi bírságot az iparkihágás nagymérvű jellegére való tekintettel 800 forintra és nem fizetés esetén megfelelő elzárásra változtatta át.

VEGYESEK.

— **Külső használatra.** Testrészek fájdalmait, csúzos és köszvényes bajok és mindenemű gyuladások a „Moll féle francia borszesz”-szel gyógyíttatnak biztos sikerrel. Egy üveg ára 90 kr. Szétküldés naponként utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító által Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

„VERÉB JANKÓ.”

Városi képviselői programbeszéd.

Meggyün, kérem alássan, a nap, amelyen, kérem alássan, a város megválasztja az ő apait, kérem alássan. Ime itt vagyunk, választásnak meg bennünket, kérem alássan, kik majd a posan meghányjuk — kérem alássan — vetjük a város dolgát, hogy ne legyen az Csáki-szalmája, kérem alássan. Hozzászólunk a közügyekhez, s reform alá vesszük az időjárást, kérem alássan. Mert szükség van már a közbelépésünkre, pang a városban minden. A sóspercet kérem alássan hallatlan áron, két krajczáron adják, aztán több rajta a só, mint amennyi a perez. A gavallérok olyan hosszú pantallóban járnak az utcákon, hogy abból egy félméternyit kérem alássan visszatérnek a bokájukra. Hát gazdálkodás ez, kérem? Meg aztán vannak némelyek, akik a havat is eltakarítják a házuk tetejéről. Micsoda fölösleges munka ez? Nem várhatnak addig, míg beköszönt a márcziusi napsugár s elolvad a hó?!

Különben majd minden másként lesz, kérem alássan, ha mi a zöld asztal mellé juthatunk. Akkor a faggyugyertyának nem a kanóca ég majd, hanem a faggyuja. A fiastyukot kérem alássan borítóba zárjuk s majd okszerű tojás-gazdaságot létesítünk s lenyomjuk a piaczon a tojás árát. A tornyok fejjel állanak a föld felé s a gőzhajók a szárazföldön uszkálnak. Polgártársak, kérem alássan, véreink! lám na ennyit tudunk mink kivinni, ha összetartunk. Mert az összetartás növeli az erőket. Azért hát polgártársak, véreim, aki áldója van a választóképes fületeknek, senki se slájfoljon meg innét a koremsából a — fizetés elől.

Fabula Pálné.

Ballada.

Fabula Pált agyonütötték.
Kedves nejére szörnyű volt e hir.
Már két órája mást se tesz, mint
Csak egyfolytába,
Meg két folytába,
Söt három, négy, öt, hatfolytába sir.
Azt mondja; hogy az ő sebére
A doktor is hiába ír,
A földön úgy sincs semmi ír,
— Vagy legfőlebb a sir, —
Igy hát csak egyre sir —
Fabula Pálné . . .

Másnap bezárkózott zokogva
S mikor egészen beesteledett,
Gyászkeretes levélpapírra
Fekete tintával irt levelet.
Ki tudja, abban hogy mi lehetett!

— — — — —
Harmadnapon a „Budapesti Hirlap”
Egy „apró hirdetés” hozott,
Mely ekképen nyilatkozott:

„Fiatal özvegy.
Egy kellemes
És jellemes
Vigasztalót keres.
Bővebb fölvilágosítás ad:
Fabula Pálné.”

S z á v a y G y u l a .

Peszmegegyed díjnak reflexiói.

Nem voltam ugyan hivatalos a megyei piknikre, amiért erősen megaprehendáltam megyei kollégáimra, hanem azért mégis élvezem a piknik gyönyöreit. Föl-föl járok a megyeházára, mintha valamelyik bajtársamat akarnám meglátogatni, s ott kéjjel szívom be a folyosókon és a termekben elmaradt étel- és bor-szagot. Senki se érzi azt a fölséges illatot az urak közül, csak mi diurnisták, nekünk van hozzá finom, gyakorlott orrunk.

*
Megszereztem a szegedi szakácskönyvet, eltettem. A hosszú téli estéknek nyugodtan nézek eléje ily kellemes olvasmány birtokában.

*
Ha kenyértörésre kerül a dolog, én se vagyok az utolsó legény.

*
„Legalább alkudott volna, — panaszolják hitelezőim, — mikor megrendeléseit tette, úgy most nem tartoznék annyival!” — „Hja, én gavallér ember vagyok” — válaszolom én.

*
Ha kukac volték, egy kerek grógersajtba helyezkedném el.

KÖZGAZDASÁG.

Mit ültessünk kopár szőlőhegyekre?

Végig menve a pécsi hegyek szőlőin, kell hogy figyelmünket magára vonja az a sok kopár terület, a melyeket néha a legüdebb szőlő szomszédságában találunk. E terméketlen és elhanyagolt területek láttára önkénytelenül az a kérdés merül föl bennünk, valjon miért nem miveli az illető szőlősgazda ezt a darabot is úgy, mint egész szőlőjét? E kérdésünkre a tulajdonos bizonyosan azt válaszolná, hogy ama területnek talaja vagy sovány, vagy nagyon sziklás, vagy pedig annyira lejtős, hogy azt megmunkálni nem lehet, vagy ha mégis lehetne, annak forgatása, megrágyázása, szóval megjavítása, bizony nem fizetné ki magát. És ebben igaza van.

De hogy mily módon lehet mégis az ilyen elfelejtett, műveletlen területeket értékesíteni; e kérdésre akarok itt röviden felelni.

Ezen földeken valamit termelni tehát csak úgy volna érdemes, ha oly hasznos növény vagy fa léteznék, a melynek oly szerény igényei volnának, hogy meg volna elégedve avval, a mit az a sovány talaj úgy a mint van, neki nyújtani képes. Oly istenadta növény pedig van; és az pláne gyümölcsfa!

Mielőtt gyümölcsfát ültetnénk, kell hogy tisztában legyünk, hogy az illető hely fekvése, s a kérdéses talaj minősége, melyik gyümölcsnemnek felel meg. A tapasztalás mutatja, hogy vidékeink klimája, szőlőink talajának minősége a csontgyümölcsnek kedvez leginkább. A csontgyümölcsök közül pedig a legszerényebb igényei vannak a keserű mandolafának.

A keserű mandolafa tehát az egyedüli fa, mely hivatva volna szőlőink legsilányabb, legterméketlenebb talaját értékesíteni. Hogy azonban téves fölfogásra okot ne adjak, ismétlem és

hangsúlyozom, hogy csakis oly sovány s köves talajokról van itt szó, a melyekben semmi egyéb nem tenyészik, a melyeket azonban mégis értékesíteni akarunk.

És hogy miért lenne éppen a keserü mandolafa e célra a legalkalmasabb, következőleg indokolom: 1-szor, mint fentebb említém, e fának vannak a legszerényebb igényei a talaj iránt. 2-szor, a keserü mandolát mindig jól el lehet adni, s a magkereskedésben oly keresett czikk, hogy Pécsen még sohasem termet annyi keserü-mandola, a mennyi a kereslet fedezésére elég lett volna. 3-szor ha egyszer be van ültetve, a keserü mandolafának ápolásra, nyelésre nincs szüksége. Végre 4-szer, az ültetésre való csemeték potom áron kaphatók.

Alig kerül tehát pénzaldozatba e meddő telkek ilyenmü befásítása. Ne hagyjuk tehát azokat terméketlenül!

N o w y.

Központi lóvásár Budapesten.

Az országos magy. gazdasági egyesület lótenyésztési szakosztálya múlt hó 23-án Beniczky Gábor elnökle alatt tartott ülésén elhatározta egy albizottság kiküldését, melynek feladata megállapítani ama módozatokat, melyek által a magyar lovak értékesítése könnyebben és jobban volna eszközölhető. Ez az albizottság nemrég a K ö z t e l k e n ülést tartott, melyben mint első lépést, egy Budapesten ez évi május

hó elején rendezendő lóvásár megtartását mondogta ki szükségesnek, amely lóvásár a „Magyar Tattersal“ egyesülettel egyetemben volna megtartandó. E vásár sikere érdekében elhatározta a bizottság, hogy folszólítja a vármegyei lótenyésztési- és gazdasági egyesületeket és egyes nagyobb ménestulajdonosokat, hogy eladó lovaikat legkésőbb márczius hó 15-éig jelentsék be az orsz. magyar gazdasági egyesületnél (Bupast, Köztelek). A bejelentett lovakat a vásárendező bizottság szakértő közegei által megvizsgáltatja és megbecsülteti és a mennyiben a becslést elfogadják, a megállapított árakat fogják a kiadandó katalógusban jegyezni. Kilátás van arra is, hogy a vásárt a földmívelési miniszter anyagilag és erkölcsileg fogja támogatni.

A gyümölcsfatenyésztési tanfolyam iránt, melynek tartását Bethlen gr. földmívelésügyi miniszter a budai vinczellérképezdén, a kolozs monostori gazdasági tanintézetben a tavaszszal első ízben elrendelte, igen nagy az érdeklődés. Tulajdonképen egy-egy tanfolyamra csak 16 tanító lett volna fölveendő, de a folyamodók száma már a harmadfélszázat is meghaladja. Nemcsak tanítók jelentkeztek hallgatókúl, de földbirtokosok és kertészkedő magánzók is; úgy, hogy a fölveendők számát aligha nem föl kell emelni és parallel tanfolyamról gondoskodni. A tanfolyam szükségességéről ennél meggyőzőbb bizonyítékra alig van szüksége, s e tanfolyamokat, úgy látszik évenként meg kell

majd tartani. Így szól a hivatalos communike. Hisz abban soha senki sem kételkedett eddig, hogy a gyakorlati tanfolyamoknak elég hallgatója lesz, valamint szüksége is csak annyiban képezte vita tárgyát, hogy azokat mindenki évek óta sürgeti. E kis kezdet oda kényszeríti majd földmívelési kormányunkat, hogy a gyakorlati szakoktatás terén egy átgondolt s kellő anyagi eszközökkel rendelkező nagyobb szabású akciózt indítson meg.

— **A pécsi sertéshizlalda heti-jelentése** 1893. márcz. hó 2-ik napján. Sertés állomány 2446 darab sertés. Ölésre alkalmas 499 darab sertés. Árak: öreg kövér 100—102 fillér, fiatal nehéz első minőségű 100—104 fillér, szedett 98—100 fillér kilogrammonként. Páronkénti 45 kg. élet leszámítással. Süldők ára 80—90 fillér kilogrammonként élősúlyban. Az üzlet irányzata változatl. Takarmány árak: kukorica 9 korona — fillér m.-m., árpa 10 korona — fillér m.-m., kukorica-dara 10 korona — fillér, árpa dara 11 korona — fillér. Darálás-dij 1 korona 20 fillér m.-m.

Laptulajdonos: **NAGY FERENCZ.** Felelős szerkesztő: **HAKSCH LAJOS.**

A pécsi egyesült külvárosi takarékpénztár

1893. évi márczius hó 19-én délelőtti 10 órakor saját helyiségében, Király-utca 27. sz. házban

XX. rendes közgyűlését

tartja, melyre a tisztelt című részvényesek, hivatkozással az alapszabályok 14. §-ára*) tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai: a) az igazgatóság jelentése — b) a felügyelő bizottság jelentése — c) az 1892. évi mérleg megállapítása — d) 2 igazgatósági tag megválasztása — e) az 1893. évi költségvetés megállapítása — f) a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 3 tag megválasztása — g) bejelentett indítványok tárgyalása.

Az igazgatóság.

V a g y o n .

Mérleg 1892. december 31-én.

T e h e r .

	forint	kr.		forint	kr.
Kézpénz készlet 1892. december 31 én	2928	49	Részvénytőke	50000	—
Váltó-tárca	169876	40	Betétek	59300	46
Előlegek kézi zálogra	1636	20	Takarék egylet 1887. évről	875	26
Értékpapírok f. é. decz. 31-i árf. szerint	11176	75	„ „ 1888. „	1420	49
Perkötség előleg	721	67	„ „ 1889. „	1037	87
Házzsámla	10237	75	„ „ 1890. „	2902	52
Biztosíték a giro-számlára	300	—	„ „ 1891. „	2559	98
Folyó számla hitelezői	34	56	„ „ 1892. „	1415	85
Felszerelvények 10% leírás után	699	51	Visszleszámítás az „Osztr. Magy. Bank“-nál	12764	77
Kétes követelések	15105	84	Folyó számla hitelezői	67457	67
			Tartalék alap	4032	29
			„ „ értékpapírok árkülönbözetére	2604	50
			Tisztii óvadék	955	35
			Különfélék számlája	3500	—
			Átmeneti kamat	450	—
			Nyeremény	1440	16
	212717	17		212717	17

T a r t o z i k .

Nyeremény- és veszteség-számla az 1892. évben.

K ö v e t e l .

	forint	kr.		forint	kr.
Tisztii s szolgálai fizetések	2573	27	Kamatok:		
Általános költség	895	24	Leszámítolási	9571	44
Iparkamarai illeték	10	35	Előlegezési	178	27
Adó számla, állami	524	74	Különfélék	322	63
„ „ 10%-os betéti kamat	355	44		10072	34
Kamatok:					
Tőkésített és befizetett betéti	3565	35			
Tőkésített takarékpénztári	407	10			
Általános kamat és illeték	222	97			
Leírás:					
Felszerelvényeknél 10%	77	72			
Nyeremény	1440	16			
	10072	34		10072	34

Pécsen, 1893. márczius 4-én.

Hirt János,
pénztárnok.

Kellauer Sándor,
igazgatósági elnök.

Miklós István,
ügyvivő igazgató.

Kengl Gusztáv,
könyvelő.

A fent kitett vagyon- és nyereségtételeket a tüzetesen átvizsgált fő- és egyéb üzleti könyvekkel megegyezőnek találtuk.

A felügyelő bizottság:

Klein Jakab,

Mihálffy Lajos.

Szieberth Nándor.

*) 14. §. A közgyűlésen szavazattal csak azon részvényesek bírnak, kiknek részvényei az intézet részvénykönyvében 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt neveikre irattak és kik részvényeiket a közgyűlés napja előtt az intézetnél letették.

Árverési hirdetemény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 101. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. járásbíróság 540. számú végzése által Kreizl Katalin végrehajtató javára Einberger József ellen 1873 frt tőke, ennek 1893. év január hó 10. napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 40 frt 83 kr. perkötség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag le- és felülfoglalt és 675 frt 40 kr-ra becsült kész kesztyűk, kesztyűbőrök, bolti berendezés, műszerek, házi bútor, házi felszerelésből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a 778/1893 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Pécsen, Király-u 20. és Anna-utca 31. leendő eszközlésére 1893 ik év mártins hó 21-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alulis eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pécsen 1893-ik évi márcz. hó 4-én.

Fonyó István
kir. bírósági végrehajtó.

Hirdetések

igen előnyös áron vétetnek fel
kiadóhivatalunkban.

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

MOHAI

ÁGNES

FORRÁS

Kitünő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsavtartalmu. — A bornak színét nem változtatja. — Természetes ízét kellemessé teszi,

a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer“ előnyös szolgálatot tesz.

Ujabb a homokos talajban termett savanykás borokhoz kiváló előnyösnek bizonyult az Ágnes-forrás savanyuvize.

Ujabb orvosi bizonylatok az Ágnes-forrásról Mohán.

A mohai Ágnes-forrás vizét hosszú évek során át rendelem s jó szolgálatot tesz a gyomorhurut, a vékony belek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut eseteiben.

Budapest, 1892. márczius hava.

Dr. Kélli Károly,
ny. r. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a lefolyt kolera-járvány alatt mohai Ágnes-forrását kitünő sikerrel rendeltem. A gyomor és bél működését rendkívül hathatósan támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyuvizek nagy része korgást és hasmenést okozna. Örömmel konstatálhattam, hogy nemcsak a hazai, hanem a külföldi ásványvizek között is legelső helyen áll.

Budapest, 1892. november 17.

Dr. Glaser Marcel.

A mohai Ágnes-forrás vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhetlen kincset, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegeimnek ajánlani; a kórjavulat, melyeknél ezen vizet adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégítő.

Adja Isten, hogy a külföldi hasonczélra alkalmazott vizeket teljesen kiszorítsa hazánk ásványviz-forgalmából.

N.-Szalonta, 1892. október 20.

Dr. Deme Béla,
járás és Biharm. t. b. főorvosa.

A kolera-megbetegedés ellen präservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerházában,
fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos
főraktár

Édeskuty L.

BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

cs. és kir. és
szerb kir. udv.
ásványviz-
szállítónál.

TAIZS JÓZSEF Pécsen,

Széchenyi-tér 12. szám (a varostemplom háta mögött).

Könyvnyomda, könyvkötészet, nyomtatványraktár, papirkereskedés.

Ajálja a kor igényeinek megfelelő berendezésü

könyvnyomdáját

nagyobb művek, folyóiratok, körlevelek, számiák, falragaszok, meghívók, tánczrendek, hivatalos és gazdasági táblázatok, részvények, alapszabályok, névjegyek stb. stb. elkészítésére.

Könyvkötészetete

fel van szerelve papirmetsző, sodronyfüző, perforirozó, számozó, aranyozó stb. géppel, melyek segélyével a legegyszerűbbtől a legdiszesebb munkáig minden elkészíthető.

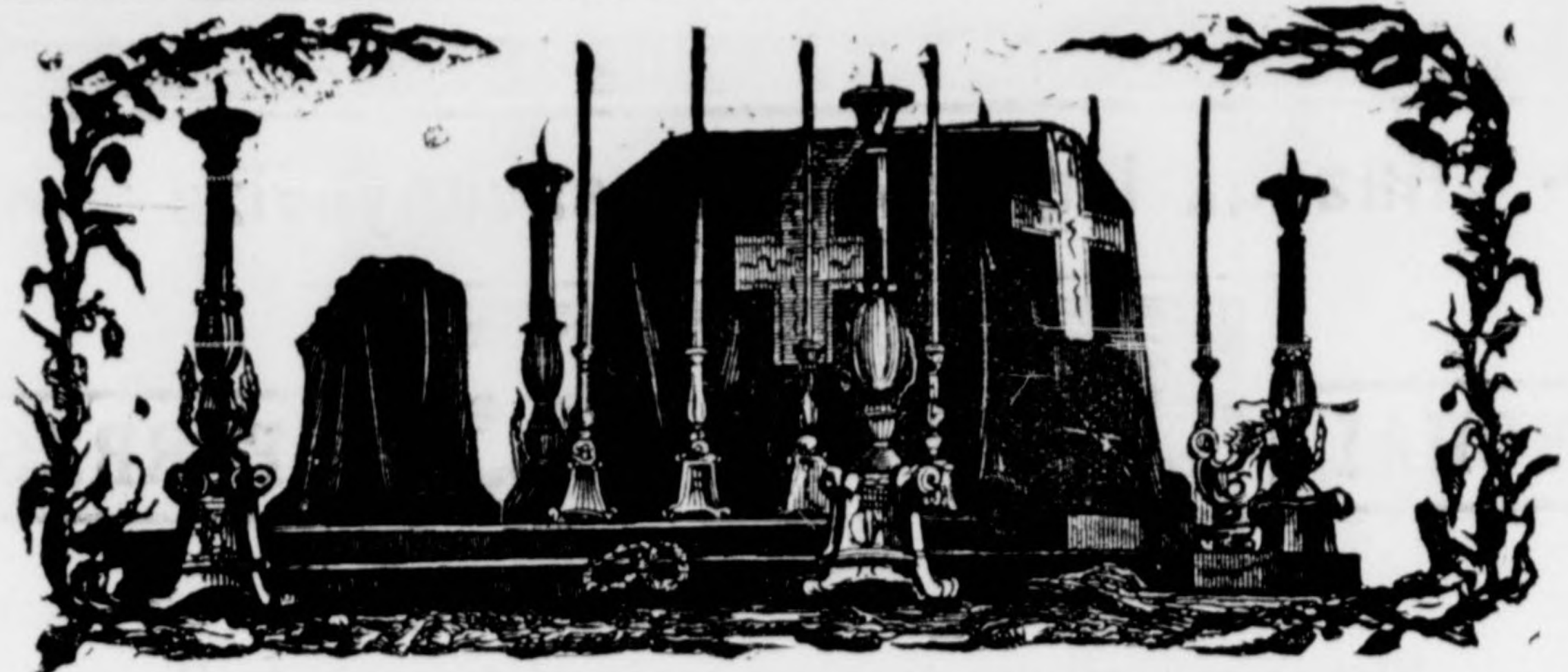
Nyomtatványraktárából

papi, körjegyzői és ügyvédi nyomtatványok jó papiron olcsó árért kaphatók.

PAPIRKERESKEDÉSÉBEN

nagy választékban kaphatók fogalmi, szines és fehér író papirok, különböző súlyban és minőségben; itató papirok, levélpapirok dobózkban, író tollak, tollnyelek, különböző színű tinták, gummi arabicumok, fehéreneműt jelző tinták, kaucsuk bélyegző tinták, pecsétviaszok stb. stb. eféle cikkek, olcsó áron.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

„CONCORDIA“

első pécsi temetkezési vállalat
Kis-tér 11-ik szám.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség tudomására hozni, miszerin a legváltozatosabb ravatalozások felállítására — temetések rendezésére, — úgy a halottak szállítására létesített üzletünket újabb átalakítások, — mindenemű igényeknek megfelelő felszerelések beszerzése, valamint tapintatos rendező alkalmazása folytán jelenleg oly helyzetbe hoztuk, hogy minden osztályu temetkezéseket — úgy helyben mint a vidéken

a legnagyobb pontossággal s az eddiginél és minden temetkezési vállalatnál

sokkal díszesebben és olcsóbban

vagyunk képesek kiszolgáltatni.

Maradunk kiváló tisztelettel

„CONCORDIA“ első pécsi temetkezési vállalat tulajdonosai:

Fischer Simon, Krisztián József, Schubársky János,

Egy gépész-kovács,

ki mindkét szakmában teljesen jártas s elsőrendű bizonyítványokkal rendelkezik, jelenleg mint gépkezelő egy fűrészgárban van alkalmazva, f. évi márczius hó 15-től megfelelő állást keres. Czim lapunk kiadóhivatalában megtudható.

Pécsett, Irgalmasok-utca 10. sz.

alatt fekvő

ház

szabad kézből eladó.

Bővebb értesítés a tulajdonos helybeli megbízottja: **Dr. Áronffy Rókus** ügyvédnél (János-utca 3. sz.) nyerhető.

Becsét vesztí

a legválasztékosabb étel is, ha nincs étvágyunk.

Az étvágy gerjesztésére úgy mint mindenemű gyomor bajok ellen melegen ajánljuk t. olvasóink figyelmébe:

Egger dijjutalmazott Szódapasztilláit.

Kapható 30 kros eredeti dobozokban a monarchia összes gyógyszer-tárában, valamint az **Egger A. fia** gyógyszer különlegességi gyárában.

Pécsett: Sipőcz Ist., Erreth János, Göbel Kálmán, Zsig-László és az irg. rend gyógyszer-tárában. Mohács-on: Luiszer Viktor és Szendrey Jenő gyógyszer. Siklóson: Szentgyörgyi Mór és Petrasch S. gyógyszer. Pécsváradon: Dvorszky Béla gyógyszer. Dárdán: Czingelly örök és Dermár Pál gyógyszer. Sásdon: Mandák Gy. Sándor gyógyszer. Szt.-Lőrinczen: Szilágyi György gyógyszer. Szigetvár: Salamon Gyula és Visy Sándor gyógyszer. Bonyhád-on Eibach Odön gyógyszer.

Egy szép s igen egészséges

lakás

kiadó, hogy hol? s miből áll? megtudhatni kiadóhivatalunkban.

A
Cognac-Ipar részvény-társaság

BUDAPESTEN.

Gyártmányai a nemzetközi

bor- és élelmezési kiállítás

juryje által

(udvari és egészségügyi tanácsos Vogel tanár eln.)

közegészségügyi szempontból a legmagasabb kitüntetést egyedül nyerték el, és alábbi orvosi tekintélyek elismerésének örvendenek.

Dr. Angyán tanár	Dr. Kovács tanár
Dr. Kétly tanár	Dr. Müller tanár
Dr. Kézsmárcy tanár	Dr. Réczey tanár
Dr. Korányi tanár	Dr. Stiller tanár
Dr. Tauffer tanár.	

A számos elismerő levelek közül, melyek igazolják, hogy ezen cognac-gyártmányt a legelső hely illeti, csak az alábbi közöljük egész terjedelemben:

Ország. m. kir. chemiai és közp. vegy. állomás (Földmívelésü. m. kir. miniszterium.)

IGAZOLVÁNY.

Az országos m. kir. chemiai és központi vegy. kísérleti állomás részéről hivatalosan igazolják, hogy a COGNAC-IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG cognac-gyára a modern technikai és az egészségügyi követelményeknek megfelelőleg van berendezve s az ott gyártott készletből f. hó 21. napján hivatalosan vett (ötféle) cognac-minták mindegyike kifogástalan jó minőségűnek találtatott.

Buda pesten, 1892. október hó 28-án.

Az igazgató helyett:

Toth s. k.

Sziveskedjék tehát csakis ezen gyártmányokat rendelni. M. megbízások intézendők a

Cognac-Ipar részvény-társasághoz

BUDAPESTEN.

Képvisező Pécsett: Fodor Béla.

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódi ha minden dobozon a gyárjegy, egy sas és MOLL A. sokszorosított czéje látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestbajok, gyomorgöres, nyálk, gyomorégés székrekedésnél, májbajok, vértolulás, aranyér és a legkülönbélebb női betegségeknel. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszer-táraiban.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívélyes „Isten fizesse meg“-et mondok érte; ezek a gyomrot jóvá és főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel

Stienko P. J., lelkész Honnetschlag-ban

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és „A. Moll“ feliratu ónozzattal van zárva. A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer köszvény, és a meghűlés egyéb következményeinél legismeretesb népszere. — Egy ónozott eredeti üveg ára: 90 krajcár.

FŐ-SZÉTKÜLDÉS

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által, BÉCS: 1, Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta pósta utánvét mellett teljesítettek.

A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kittinő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagy-szerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál. Mély tisztelettel

Hornof, lelkész Micholup-ban.

Tavaszi gyógyítás

Nyári gyógyítás

Őszi gyógyítás

Téli gyógyítás

Legjobb bedörzsölő-szer

köszvény

csúsz

és minden

meghűlési betegségek ellen.

Raktár Pécsett: Sipőcz István gyógyszerésznél és özv. Reeh V. keresked.